

לשמוע קול תורה – מצווה בפרשה

פרשת שלח לך

מצווה וקדושה

התורה מצווה אותנו לקשור ציציות בכל בגד שאנו לובשים שיש בו ארבע כנפות, כלומר ארבע פינות. הציציות עשויות משני סוגים של חוטים:

"דַּבֵּר אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ אֲלֵהֶם וַעֲשׂוּ לָהֶם צִיצִת עַל כַּנְּפֵי בְּגֵדֵיהֶם לְדֵרֹתָם וְנָתַנוּ עַל צִיצִת הַכֹּנֶף פֶּתִיל תְּכֵלֶת" (במדבר טו, לח).

"ציצת הכנף" היא מארג של חוטים הנקראים "חוטי לבן" – העשויים מהבד של הבגד שעליו הם קשורים, ולפי חלק מהשיטות צריכים להיות גם בצבע של הבגד. חוטי הלבן היו עשויים בדרך כלל מפשתן, כי בעבר היו לובשים בגדי פשתן.

"פֶּתִיל תְּכֵלֶת" הוא חוט צמר הצבוע בצבע תכלת, צבע שדומה לים ולרקיע המזכירים את כיסא הכבוד.¹

החוט הלבן וחוט התכלת שונים זה מזה בדרגתם – האחד בדרגה של מצווה, השני בדרגת קדושה:

חוטי הלבן הופכים את הבגד הפשוט לבגד של מצווה המצוי על הגוף במשך כל היום. חוטים אלו, העשויים מהחומר של הבגד הנלבש, מלמדים שאנו יכולים להעניק ממד של מצווה לבגדינו ולחפצינו. **התכלת** מוסיפה למצווה את ממד הקדושה – התובעת מן האדם להתעלות ברוחניות.

שני הממדים נצרכים בעבודת ה'. ראשית עלינו לדאוג שפעולותינו היומיומיות תהיינה מושפעות מהתורה וממצוותיה, ועל גבי בסיס זה עלינו לשאוף להתעלות מעט, להיות מסוגלים להתנתק במידת מה מהעולם החומרי ולפגוש עולם של קדושה.

היום, כשאין לנו זיהוי מוחלט של צבע התכלת, אנו מקיימים את המצווה מן התורה בחוטים הלבנים, וכבר אמרו חכמים שאפשר לקיים את המצווה גם בלי התכלת:

"התכלת אינה מעכבת את הלבן, והלבן אינו מעכב את התכלת" (מנחות לח, א).

בהעדרה של התכלת נהוג היום לעשות את הציציות הלבנות מחוטי צמר. ציציות הצמר מזכירות את חוט התכלת שהיה עשוי צמר, ואולי יש בתזכורת זו רמז למידת הקדושה שאנו שואפים אליה.

יהי רצון שנזכה לקיים את הייעוד הכפול של מצוות ציצית:

"לְמַעַן תִּזְכְּרוּ וַעֲשִׂיתֶם אֶת כָּל מִצְוֹתֵי וְהֵייתֶם קְדוֹשִׁים לֹא-לְהִיכֶם" (במדבר טו, מ).

מכוחה של מצוות ציצית נשתדל להפוך את כל פעילויותינו לפעילויות של מצווה – ונוסיף עליהן תבלין של קדושה.

שאל דוד בוצ'קו

¹ "מה נשתנה תכלת מכל מיני צבעונין? מפני שהתכלת דומה לים וים דומה לרקיע ורקיע דומה לכסא הכבוד" (סוטה יז, א).